

DARBININKAS

Organas Amerikos Lietuvių Rymo Katalikų Sv. Juozapo Darbininkų Kooperatyvės Sąjungos

DARBININKAS

— Eina —

UTARNINKAIS, KETVERGAIS IR SUBATOMIS

Metinis \$4.50
Užrašyti ir Bostono apiešimams \$5.50
metinis .....

"Darbininkas"

366 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. South Boston 021.

Popiežius PIUS IX sako:

"Kiekvieno kataliko yra šventa priedermė paremti katalikišką spaudą ir ją kuoplačiausiai paskleisti tarp žmonių. Geri laikraščiai yra naudingiausių daiktų ir verti didžiausio užmo-kesnio."

No. 75. Metai X.

SEŠTADIENIS, LIEPOS 11 D., 1925.

Kaina 4 centai

Anglijos Valdžia Bando Sutaikinti Angliakasius Su Kompanijoms

VALDŽIA PRADEJO TARPININKAUTI
Anglijos vyriausybė įsikišo į ginčus tarp kompanijos ir angliakasių. Mat angliakasiams buvo pastatytos naujos darbo išlygos. Tai dar-

bininkai atsakė jas priimti. Mat kompanijos pamažino algas ir pailgino darbo valandas. Valdžia paskyrė kelerą augštų valdininkų tarpininkauti ir abi pusi sutaukyti.

Anglija susirupino del Morokos

ANGLIJA SUSIRUPINO DEL MOROKO
London. — Prancūzų nepasisekimams besivystant, Didžioji Britanija susirupino Morokos likimu. Anglai taip pat turi savo kolonijų Afrikoje, todėl anglų karo vadovybė nutarusi sustiprinti savo pozicijas Morokoje pasiūniant stiprius kariuomenės būrius.

BOLSEVIKAI RŪPINASI PABALTIJO SPER-VERSMU
Ivykusiam komunistinio internacionalo prezidiumo posėdy, kuriame dalyvavo lietuviai, lenkai, estai, suomių ir latvių komunistai, svarstyta, kaip pagreitinti šiuose kraštuose revoliuciją. Tam busia vartojamos visos priemonės, neišskiriant net "pragaro mašinų." Iš to matyti, kad tos valstybės turi būti savo nepriklausomybės sargyboje.

Latvija Amerikai skoliną \$6,350,000.

Beždžioninė byla pradėjo

EVOLIUCIJOS BYLA PRASIDEJO
Dayton, Tenn. — Liepos 10 d. čionai prasidėjo taip vadinama evoliucijos byla. Tennessee valstijoje pereita pavasari išleista įstatymas, draudžiantis viešose mokyklose mokyti evoliuciją, tai yra išdėstyti teoriją, kuri aiškina, kad žemesnieji gyvūnai vystėsi į augštesnius ir pagaliai išsivystė žmogus.

kurs daug sykių buvo kandidatų į Suvalstijų prezidentus nuo demokratų partijos. Jis vis pralaimėjo. Pažiūrėsime ar jis ir šią bylą pralaimės. Kol kas žinoma jis tikisi laimėti. Jis teipgi tikisi, kad jis bylą laimės, pradės tikiybini atgijimą Suvalstijose ir visame pasaulyje.

Taip vadinamieji protestantų fundamentalistai, kurie stovi už Bibliją iki raidės, tvirtina, kad tokia teorija arba spėjimas yra Biblijai priešingas. Todel jų pastangomis išleista įstatymas draudžiantis tą teoriją mokyti mokyklose. Bet tuoj po to įstatymo išleidimo vienas high school mokytojas ir peržengė tą įstatymą. Už tai patrauktas atsakomybėn.

Bryan sako, kad jei jis šią bylą pralaimės, tai krikščionijai bus galas, nebent fiktiškieji sukils ir privers feismus ir valdžią priimti Bibliją, kaip Diovo žodį iki raidės.

To mokytojo, John Thomas Scopes'o, byla ir prasidėjo sakytoje dienoje.

Už pasiūlymą kalba krikščionių demokratų frakcijos atstovas Šmulkštys nurodymas, kad tiek daug esą užsiraše kalbėtojų iš opozicijos ne tam, kad rimčiau ir visapusiškiau apsvastytų dalyką, bet tam, kad darytų obstrukciją, kad trukdyti Seimui laiką. Į tokį opozicijos elgesį siūloma reaguoti priemonė: sutrumpinimas kalbėjimo laiko ligi 5 minučių.

Francija paskyrė daugiau pinigų karui testai

PASKYRĖ PINIGŲ KARUI
Francijos parlamentas nubalsavo už paskyrimą pinigų karui testai Moroke. Balsais 411 prieš 29 nubalsavo paskirti 183,000,000 frankų.

Premieras aiškino padėti apie Moroką, bet atsakė pasakyti kokią sutartį padarė su Ispanija ir kokias taikos išlygas pasiūlė sukilėlių vadui Abd-El-Krimui.

Skandalingas Lietuvos Seimo Posėdis Išpustas.

Laisvamaniams tik tiek ir tērūpi, kad iš mažmožio išpūstus nebūtus daiktus. Lietuvos triukšmingojo Seimo posėdžio aprašymas, tilpęs visuose Amerikos laisvamanių laikraščiuose, prasilenkia su tiesa. Laisvamaniai įrodinėja, kad Lietuvos pozicija griauanti Lietuvos įstatymus ir Konstituciją, bet pasirodo, kad tikrieji tvarkos ardytojai ir įstatymų griovikai, tai laisvamaniai, nes jie nepripažįsta demokratingos tvarkos, o smurtu nori primesti mažumos nusistatymus daugumai. Kad galutinai išsklaidžius tas nesąmones, kurių gerokai privėlė mūsų marksistai, spauzdiname ištiesai to seimo posėdžio aprašymą, kurs tilpo Kauno dienrašty "Lietuva" iš šių metų birželio 22 d. 436 Nr.:

Triukšmas Seimo 192 posėdy birželio 20 d.

Seimo plenumo svarstomas "spaudos įstatymo pakeitimas." Kalbėti užsirašo daugiau kaip 20 opozicijos atstovų. Pirmieji atstovai kalba "del įstatymo" po valandą ir daugiau, tik retkarčiais kludydami jo esmę.

Atstovų grupė, norėdama sutauptyti laiką, pasirendama Seimo statuto 14 §, pasiūlo kalbėjimo laiką sutrumpinti ligi 5 minučių.

Sitoks siūlymas balsuojamas, išklausius vieno atstovo kalbos už pasiūlymą, kito prieš pasiūlymą (Seimo Statuto 124 §).

Prieš pasiūlymą kalba valstiečių liaudininkų frakcijos atst. Toliušis ir baigdamas pareiškia, kad valstiečiai liaudininkai griežčiausiai protestuosia, jei šitas siūlymas bus priimtas.

Už pasiūlymą kalba krikščionių demokratų frakcijos atstovas Šmulkštys nurodymas, kad tiek daug esą užsiraše kalbėtojų iš opozicijos ne tam, kad rimčiau ir visapusiškiau apsvastytų dalyką, bet tam, kad darytų obstrukciją, kad trukdyti Seimui laiką. Į tokį opozicijos elgesį siūloma reaguoti priemonė: sutrumpinimas kalbėjimo laiko ligi 5 minučių. Siūlymas priimamas.

Kalbėti išeina atst. Draugelis (ū. s.).

Po jo socialdemokratų frakcijos atstovas Bielinis, neliesdamas svarstomajį dalyką, karštai kalba apie krikščionių demokratų diktatūrą, vartodamas įžeidžiamus pozicijai pasakymus.

Del to opozicija triukšmingai atst. Bielinii ploja; pozicijoje kyla protesto triukšmas prieš kalbėtoją. Iš pozicijos kėdžių girdėti balsai: "Šalin! ašlin!"

Seimo Pirmininkas nebegali nuraminti įsiskarščiausių atstovų, todėl paskelbia 5 minučių pertrauką (Seimo statuto 156 §).

Atst. Bielinis visą laiką stovi tribūnoje.

Po pertraukos Seimo Pirmininkas klausia atst. Bielinio, ar jis savo įžeidžiamus žodžius taikęs ir Seimo atstovams.

Morokos Sukilėliai Pliekia Prancuzus

MOROKOS SUKILĖLIAI PLIEKIA PRANCŪZUS
Paryžius. — Iš oficialių prancūzų šaltinių sunku patirti kas dedasi Morokos kolonijose. Prancūzai nelabai nori pripažinti, kad kova su morokiečiais įvarė jiems baimės. Įvairių šalių bevielai telegrafai praneša, kad Abd-el-Krimo sukilėliai briaunasi pirmyn triuškindami prancūzus. Sukilėlių rankosna pakliuvo miestais

Taza, nuo kurio netoli yra Morokos sostinė Fez, kurią morokiečiai pasiryžę paimti. Šios kolonijos prancūzų armijos karo vadovybėje įvyksta nesusipratimų. Pasakojama, kad dabartinis prancūzų armijos galva maršalas Lyautey esąs blogias strategas, todėl Paryžius siunčia gabesnius generolus Morokon, bet šie atsidami prancūzus. Sukilėlių Morokos armijos vadas rei-

Vytis Petras Jurgelionis Lietuvių Didvyris

Worcester, Mass. — Liepos 9 d., trečiadieny, Maironies parko ežere, apie 7 val. vak., besimaudydamas jau naujas vaikas Kazys Lekiacas, plaukdamas iš vandens gelmių krantau, atstu apie 30 pėdų nuo kranto, pradėjo skęsti. Plaukiką suėmė "erampo" ir sutraukė abi kojas. Plaukikui pradėjus šauktis pagalbos, ežero pakrauty susipietė daug lietuvių, bet iš jų nesirado gerų ir drąsių plaukikų. Tulas vaikas nubėgo į vėjų vasarnamį ir pranešė apie tai ten buvusiam Petriui Jurgelioniui, kurs nieko belaukdamas, metęs kepurę, atsiskubino į krantą ir su visais draubūžiais, net batų neusiavęs, pasinėrė vandeni ir iškėlė skendutį į krantą. Visą vaizdą matė tiek susijaudin-

no, kad nebemokėjo žodžiais išreikšti savo džiaugsmo ir sveikinimų tam drąsuliui stačiamam savo gyvybę pavojum del savo artimo.

Petro Jurgelionio pasiaukavimas didvyriškas. Petras yra darbštus vytis, pernai buvęs Centro raštinniku, be to priklausęs prie Lietuvių Rymo-Katalikų Giedrinių Susivienymo, neseniai baigęs Sv. Mykolo kolegiją. Garbė toms organizacijoms turėti tokį drąsuli.

Latvijos vyriausybė pranešė Suvalstijų vyriausybei apie savo intenciją mokėti skolas.

Angliakasių derybos prasidėjo

ITEIKĖ REIKALAVIMUS

Atlantic City, N. J. — John L. Lewis, mainieriu prezidentas iteikė kompanijai delegacijai 158,000 angliakasių reikalavimus. Reikalaujama, kad algos būtų pakeltos ant 10 nuoš., kad būtų įvesta check-off sistema, kad dviejų metų kontraktas būtų padarytas ir šiaip smulkesnių pagerinimų padaryta. Dabartinis kontraktas baigėsi rugpi. 31. Kompanijų delegacijų pir-

mininkas sakė stebisi iš tokių reikalavimų. Girdi biznio padėtis yra tokia, kad reikėtų algas mažinti, o ne didinti. Galop jis pasakė, kad abiem pusėm reikėtų nusileisti. Dar jis pasakė, kad jei derybos nepasibaigs iki rugsėjo 1 d., tai kompanijos sutiksiančios testti darbą ant dabartinių išlygų. Uaijų atstovų tame nusistatymas nežinomas. Kol kas derybas veda komisija iš 12 žmonių, po šešis nuo kiekvienos pusės.

Trylipė Sajunga prieš bolševikus

Londonas. — Didžiosios Japonijos šaly turi slapta konferencija del iyykių Kinijoje, Morokoje, Tunise, Alžire ir kitur. Šios valstybės persitikrino, kad visų neramumų šaltinis, tai bolševikų propaganda, kurią veda Sovietai. Turima žinių, kad Sovietai finansuoja sukilėlius. Minėtų valstijų diplomatai tariasi del bendros akcijos pakelti prieš Sovietų Rusiją.

(THE WORKER)

Published every TUESDAY, THURSDAY and SATURDAY

by

S. J. JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 12, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Yearly... Boston and suburbs... Foreign countries yearly

STOKIME DARBAN

Graziai, linksmai ir maloniai apvaikšiojė savo brangios L. D. K. Sąjungos dešimties metų sukaktives...

Vyriausia mūsų yda, tai aptingimas. Susidarėme sau sąjungą, patiesėme jai darbininkų dorovės pamatus...

Organizacijai daug sveikiau, kai visos ydos keliamos eikstėn, todėl tenka tiesą drėbti akysna. Buvo laikai, kada mūsų sąjunga turėjo šviesesnes dienas...

Mūsų užbricėtieji tikslai dar nepasiekti, mūsų darbininkijos kova dar nebaigta. Nepalikime vienos Centro Valdybos žiniai visus darbus kūnyti...

liaudies dainelės išluptas. Jeigu šiandien visa Amerika "dzimdzius" myli ir juos pažįsta...

Dar primetama "dzimdziams" del jų repertuaro keistumo. Atleiskite, jei jau kalbėti apie repertuarą, tai reikia jį matyti...

"Dzimdzi-Drindzi" repertuaro vadevilinis, savytas, tautiškas ir labai originalus. Amerikos darbininkai, pamėgę amerikoniškąjį vadevilį...

Šio sezono pabaigai "dzimdzi" pastatydami "Potasą ir Perlamutrą", kuriame dalyvavo be aukščiau išvardytųjų artistų ir p. B. Dikiniene...

Daug ištautojančių Lietuvos sūnų "dzimdzi" atgavė. Jei šiandien galybės lietuvių plaukia Lietuvoje, tai ir čia dainas "dzimdzių" laimėjimas...

kad rudeniu stojis jie susipies ir vel purens užžėlusią, usiumis tautybės dirvą. "Laisva Lietuva" "Kanklininkas" "Suktinis" ir eilė kitų gražių meno perlų vaizdžiai stovi mūsų akyse...

Laisvamaniai prisipažįsta klaidose

"Naujienos" 158 Nr. redakciniame straipsnyje prisipažįsta, kad jų riksmas nėra pamatuotas. "Naujienos" rašo:

"Dabar jau ima galutinai aiškėti tie įvykiai Lietuvoje, del kurių kilo audra seime ir apie kuriuos amerikiečiai pirmiausia patyrė iš atst. Slezevičiaus kab. legramos.

Istatymas, kurį kadėmai sniurti pravedė seime birželio 20 d. yra ne "Valstybės Apsaugos Istatymas", bet "Spaudos Istatymo Pakeitimas."

Reiškia, "Naujienos" pasisako, kad birželio 20 d. Lietuvos Seimas svarstė ir priėmė ne "Valstybės Apsaugos Istatymą", del kurio "Naujienos" ir kiti laikraščiai del jo būnijo, bet "Spaudos Istatymo" pakeitima.

"Tėvynė" tebeputoja

S. L. A. organas "Tėvynė" dar tebeputoja del "Tėvynės" organo sulaukymo Lietuvos pašte. Šiuo klausimu, tiesiami gelžkeliai ir t. p.

symu jau tiek išsikalbėta, kad, rodos, gana paaiškėjo tas nesupratimas. Lietuvos ir Amerikos paštu departamentų pareiškimai įrodė kad blogo noro tame atsitikime nebūta, bet "Tėvynė" nenorėdama atsisakyti nuo "kanklinės" vardo bereikalingai tęsia užbaigtą istoriją.

Tautybė ir socializmas vienijasi!

"Naujienos" praneša, kad liepos 17 d. įvyks Lietuvių Auditorijoje, Chicagoje, bendras lietuvių susirinkimas išnešimui protestų prieš Lietuvos valdžią del "Spaudos Istatymo" pakeitimo.

LIETUVIŲ RYMO KATALIKŲ FEDERACIJOS KONGRESAS

Šių metų rugpjūčio mėn. 11, 12 ir 13 d. d. Philadelphiaje, Pensilvanijos valstijoje, įvyks Lietuvių Rymo Katalikų Federacijos Kongresas.

TEATRAS IR MUZIKA

ST. CLAIR, PA.

Liepos 4 d. Šv. Kazimiero parapijoje turėjome gražių vakarą. Suaugusių ir jaunuolių sujungtieji choralai, vargonininko J. Januškevičiaus vedami, pildė gražią programą.

LIETUVOS VYČIŲ 13-TO SEIMO KONCERTAS

Šio liepos mėn. 1 d., 8 val. vak. Municipal salėje, So. Bostone, Lietuvos Vyčių Seimo rengimo komisija suruošė muzikalį vakarą, kuriame gana apšiai dalyvavo vietos ir apylinkių vokalės pajėgos.

TYRINĖS VAGYSTĖ

Vatikano kambaryje, kur laikoma visokios brangenybės, papildyta stambi vagystė. Tai popiežiaus paskyrė monsijoną Nardone nuodugnai iširti tą atsitikimą, kad tokių vagysčių daugiau nebūtų.

GAUS PINIGŲ KELIONEI

New Haven, Ct. — Yale universiteto studentas Clyde Everett Dickey gaus \$1,000, kuriuos turės išleisti keliavimui po Europą ir mokymuisi Ispanijoje.

BESIŽVALGANT

'Rytas' apie "Dzimdzi-Drindzi"

Lietuvos dienraštis "Rytas" 123 Nr. iš šių metų birž. 10 d. straipsnyje "Mūsų dramatininkai Amerikoje" bando apibūdinti mūsų brangiųjų svečių — Lietuvos artistų veikimą Amerikoje.

Darbininkai ir Kapitalas

Apie Lietuvą berašydamas, noriu nuvesti valandėlei "Darbininko" skaitytojus į teoretinio galvojimo sritį. Kas tai yra kapitalas? Kai kurie kapitalu skaito tik pinigus, sudėtus banke, arba laikomus namie.

Tačiau pravartu bus užklausti kas gi gamina visas tas gerybes, kurių dalis virsta nauju gaminamuoju kapitalu? Ekonomistai priskaito net keturis gamybos veiksmus: žemę, darbą, kapitalą ir įmonės organizatorių ir vedėją.

tas. Ir kad jį pagaminti, tai neužtenka vien finzinį darbą pritaikinti ir prakaitą lieti, reikia dar nemaža minties ir širdies įdėti, sielos dalį palikti, o neretai ir savo krauju apšlakstyti.

